

Охорона культурної спадщини:
анотований бібліографічний список
2020. – Вип. 2. – 19 с.

<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>

1. Арсенян М. Ю. Храмовая архитектура армян на территории Украины / Мария Юрьевна Арсенян ; [ред. А. Шерман ; пер. Н. Риндюк]. — Київ : Дух і літера, 2019. — 245 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: B361257.** *Досліджено архітектуру вірменських храмів на території України в період з XI до XIX ст. В процесі дослідження складено перелік понад 160 сакральних споруд, з яких до нашого часу повністю збереглися 32 храми і 15 частково зруйновані. Відзначено, що на території України в досліджуваний період сформувалися дві Церкви: Вірменська Апостольська (вірмени-грігоріанці) і Вірменська Уніатська (вірмени-уніати).*

2. Бедзір В. Ужгород втрачає історичне обличчя / Василь Бедзір // Уряд. кур'єр. — 2020. — 28 січ. (№ 16). — С. 3. *Йдеться про проблему збереження пам'яток архітектури в Ужгороді. Зокрема, вказано на небезпеку незаконних забудов, які спотворюють історичне обличчя міста.*
Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/uzhgorod-vtrachaye-istorichne-oblichchya/>

3. Биркович В. Букові праліси Карпат – світове надбання людства / Віктор Биркович, Неля Коваль // Екол. вісн. — 2019. — № 5. — С. 20-23. *Йдеться про створення у 2007 році на території Ужанського Національного природного парку об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО "Букові праліси Карпат", який об'єднав найцінніші пралісові ділянки України і Словаччини.*

4. Богомолець О. Ольга Богомолець: "Жінка в політиці – це конструктивна сила українського суспільства / Ольга Богомолець ;

спілкувався Віктор Ковальський // Юрид. вісн. України. — 2020. — 1 – 23 січ. (№ 1/2). — С. 4 – 5. *Подано інтерв'ю з українською політичною і громадською діячкою, лікаркою-дерматологом, народним депутатом восьмого скликання Ольгою Богомолець. Увагу приділено замку-музею Радомишль. Зазначено, що колекція музею "Замок Радомишль" налічує багато тисяч різних побутових, релігійних артефактів і є однією з найбільших у світі.*

5. Бойко А. Карпатська поезія побуту / Алла Бойко // Уряд. кур'єр. — 2020. — 18 січ. (№ 10). — С. 1, 5. *Йдеться про включення мальованої кераміки з містечка Косів до репрезентативного списку ЮНЕСКО нематеріальної культурної спадщини. Надано інформацію про історію косівської кераміки та про розвиток мистецтва кераміки на сучасному етапі.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/karpatska-poeziya-pobutu/>

6. Брежк О. Втрачені храми Київщини / О. Брежк // Нові дослідж. пам'яток козац. доби в Україні : зб. наук. пр. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. — Київ, 2019. — Вип. 28 : присвячений 100-річчю від дня народження Д. Я. Телегіна. — С. 171-181. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп14445-28.** *Подано інформацію, що на Київщині дерев'яних церков XVII – XVIII залишилися одиниці. Храми гинули від пожеж і військових дій, їх спотворювали невдалими ремонтами, нищили войовничі атеїсти. Зображення деяких із пам'яток залишилися завдяки дослідженням науковців початку ХХ ст. Г. Павлуцького, С. Таранушенка, В. Щербаковського та ін.*

7. Викрадену нацистами картину повернули // Голос України. — 2020. — 3 січ. (№ 1). — С. 7. *Йдеться про повернення Україні картини відомого українського художника Михайла Паніна "Темний виїзд Івана Грозного перед опричниною" (1911 р.), яка була викрадена під час окупації нацистами міста Дніпра (тоді Дніпропетровська) у 1941 - 1943 рр. Як зазначено в повідомленні прес-служби Міністерства культури, молоді та спорту, "повернення роботи М. Паніна в Україну – це результат*

багаторічної спільної праці та стратегічного партнерства між Україною та США, а також, що не менш важливо, міжнародне визнання втрат культурних цінностей України під час Другої світової війни”. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/325902>

8. Воронцов П. ”Десята бельгійська провінція”: врятувати від забуття / Павло Воронцов // Голос України. — 2020. — 24 січ. (№ 14). — С. 9. *Йдеться про проблему збереження та відбудови пам’ятки архітектури в Лисичанську – так званої бельгійської лікарні, спорудженої на початку ХХ сторіччя. Зазначено, що свого часу вона вважалася найкрасивішим архітектурним об’єктом такого призначення на Донбасі і своє функціональне призначення втратила лише в 2010 році. Зазначено, що місцеві активісти та волонтери провели низку акцій з метою привернути увагу громадськості до унікальної споруди, зокрема, зняли короткометражний документальний фільм про бельгійську спадщину на Луганщині.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/326712>

9. Грипась В. Українська вишивка — на шкільних стінах / Володимир Грипась // День. — 2020. — 7 - 8 лют. (№ 22/23). — С. 16, 17. *Йдеться про земські школи, збудовані в стилі українського модерну за проектами Василя Кричевського й Опанаса Сластіона. Їх розпізнають за трапецієподібним завершенням вікон і дверей, двоповерховими баштами зі стрімкими верхами, дахами із заломами, які запозичені зі старовинних українських будівель. Характерною рисою архітектурних витворів митця-новатора стала перевтілена у цегляні орнаменти на зовнішніх стінах українська вишивка. Зазначено, що у 2018 році експертна рада Управління охорони культурної спадщини Міністерства культури ухвалила рішення визнати ці будівлі пам’ятками культурної спадщини місцевого значення з рекомендацією надати їм статус національних.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/ukrayinska-vyshyvka-na-shkilnyh-stinah>

10. XXIV Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою: ”Наука як феномен

національної культури”, Київ, 19 квіт. 2019 р. / Ін-т досліджень наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, Центр досліджень з історії науки і техніки ім. О. П. Бородіна Держ. ун-ту інфраструктури та технологій. — Київ, 2019. — 253 с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : A802626.** *Зі змісту: Науковий підхід до збереження історико-культурної спадщини на прикладі книжкового зібрання графа Г.С. Строганова / З.Б. Афанасьєва. — С.3-5.*

11. Досвід реставрації пам'яток Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника : зб. наук. пр. / Нац. Києво-Печер. іст.-культур. заповідник. — Київ, 2019. — Вип. 1. — 119 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: B77454-1.** *Висвітлено основні етапи проведення реставраційних та консерваційних робіт на пам'ятках архітектури Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника у повоєнні роки й до сьогодення. Досліджено переваги застосування новітніх науково-технічних та практичних рішень під час виконання науково-реставраційних та консерваційних робіт на Дзвіниці Успенського собору, Онуфріївській башті, Келіях соборних старців із урахуванням збереження їхньої автентичності за умов діючого музейного комплексу та пристосування до сучасних вимог. Розглянуто процес відтворення Успенського собору з елементами реставрації та будівельну еволюцію комплексу споруд Воскресенської церкви. Простежено основні періоди будівництва церкви спаса на Берестові та здійснено ідентифікацію зображень святих та їх розміщення на барабанах храму.*

12. Жуковський М. Пам'ятки козацької доби в Нікопольському краєзнавчому музеї / М. Жуковський // Нові дослідж. пам'яток козац. доби в Україні : зб. наук. пр. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. — Київ, 2019. — Вип. 28 : присвячений 100-річчю від дня народження Д. Я. Телегіна. — С. 312-317. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп14445-28.** *Зазначено, що головною групою пам'яток козацької доби в Нікопольському краєзнавчому музеї є культова. Найбільш визначним предметом культового*

начиння Січової Святої Покрови Божої Матері церкви є ікона-ставротема війська Запорозького Низового. Вказано, що ікона-ставротема занесена до реєстру Державного музейного Фонду України як національна реліквія українського народу. Описано інші предмети козацької доби: підставку для читання Євангелія, ризу з Покровської Січової церкви, хрест з бані Микитинської Січі, церковну чашу для причастя тощо.

13. Клімашевський А. Платив кілька крон кондуктору трамвая, щоб на зупинці оголошували "Фабрика Івана Левинського" / Андрій Клімашевський ; розмовляла Галина Ярема // Високий замок. — 2020. — 1 – 8 січ. (№ 1). — С. 7. Подано інтерв'ю з заступником директора з музейної і наукової роботи Музею етнографії та художнього промислу Андрієм Клімашевським. Зазначено, що 2019 рік був оголошений роком Івана Левинського в Україні. Найгучніше цей рік відзначають саме у Львові серією презентацій виставок. "Керамічний код Івана Левинського" – так називається виставка, яку відкрили у Музеї етнографії та художнього промислу м. Львів. Вказано, що Іван Левинський (1851 – 1919 рр.) – найбільший будівничий Львова за всю його історію, починаючи від княжих часів. Жоден будівничий і архітектор не збудував стільки будівель на території не лише міста Лева, а й в Україні загалом. Іван Левинський та його фірма збудували низку будівель, які досі вважаються візитівками Львова: оперний театр, залізничний вокзал, страхове товариство "Дністер" (будинок на розі Руської та Підвальної), головний корпус Лісотехнічного інституту. Іван Левинський змодерував розкішний містобудівельний вузол – це район Нового світу, або, як тоді казали, Кастелівки (вулиці Чупринки, Котляревського, Богуна). Також два знамениті рондо – вулиця Академіка Богомольця, вулиця Донцова, Академіка Павлова – усі ці будівлі і квартали спроектувало архітектурне бюро, яким керував Іван Левинський. Він приділяв увагу не лише будівлям, а й модерував інтер'єри як кам'яниць, так і інтер'єри тогочасного житла в Галичині.

Текст: <https://wz.lviv.ua/interview/403601-platyv-kilka-kron-konduktoru-tramvaia-shchob-na-zupyntsi-oholoshuvaly-fabryka-ivana-levynskoho>

14. Коваль О. Православні храми Південної України другої половини XVIII ст. за межами Російської імперії / Ольга Коваль // Емінак: наук. щоквартальник. — 2019. — № 2. — С. 35-42. *Досліджено православну церковну мережу земель Південної України, яка у другій половині XVIII ст. входила до складу Кримського ханства й Османської імперії. Визначено частку храмів, зведених за межами Російської імперії, у загальній чисельності храмів Південної України станом на кінець століття.*

Текст: <https://www.eminak.net.ua/index.php/eminak/article/view/289/124>

15. Ковальська О. Шляхами ченців / Олена Ковальська // Голос України. — 2020. — 4 січ. (№ 2). — С. 13. *Йдеться про Свято-Успенську Унівську лавру, яка є одним із чотирьох в Україні і єдиним в Українській греко-католицькій церкві (УГКЦ) монастирем, що має статус лаври. Зазначено, що це найбільший паломницький центр та один із найдавніших осередків культури та духовності, який часто відвідував митрополит Андрей Шептицький. У лаврі виставлена для огляду колекція старовинних дерев'яних розп'ять, антимінсів та унікальних стародруків, а також тут експонуються особисті речі блаженного Климентія та Андрея Шептицьких. У спеціальному музеї представлено численні експонати, виявлені під час розкопок і пов'язані з історією України.*

Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/325929>

16. Коли країна "горить", мародери активізуються // День. — 2020. — 23 січ. (№ 11). — С. 11. *Розглянуто перспективи проведення реставраційних робіт історичної будівлі колишнього Центрального гастроному на Хрещатику 40/1, після пожежі улітку 2017 року.*

Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/koly-krayina-goryt-marodery-aktyvizuyutsya>

17. Кончаковский А. Памятники Киева / Анатолий Кончаковский, Валерий Крюков. — Киев : ИД АДЕФ-Украина, 2019. — 256 с. **Шифр**

зберігання в Бібліотеці: Б361439. Зазначено, що книга знайомить читача з встановленими пам'ятниками особистостям в Києві, багато з яких з різних причин не дійшли до наших днів. Автори вважали за можливе помістити в книгу тільки ті твори скульпторів, які виготовлені з довговічних матеріалів.

18. Кончаковський А. Киевские скрижали памяти / Анатолий Кончаковський, Валерий Крюков. – 2-е изд, испр. и доп. – Киев : ИД АДЕФ-Украина, 2019. – 296 с. Шифр зберігання в Бібліотеці: Б361437. Подано інформацію про меморіальні дошки – існуючі і ті, про які залишилися лише спогади. Вміщено фотографії понад 800 меморіальних дощок, а також відомості про їх місцезнаходження, творців і часу їх появи на карті Києва.

19. Королева Е. Визуальный код / Евгения Королева // Фокус. — 2020. — № 4 (24 янв.). — С. 40-43. Проінформовано, що напередодні нового, 2019 року Київська влада у столичному Маріїнському парку замінила радянські ліхтарі новими, і кияни звинуватили мерію у знищенні історичного обличчя столиці. У цьому контексті висвітлено ситуацію, пов'язану з охороною малих архітектурних форм. Зазначено, що малі архітектурні форми в Україні не мають адреси й охоронного статусу, а зберегти все це надбання виключно за ініціативи громадськості не вдається. Наведено коментарі експертів, які стверджують, що для захисту старовинних декоративних елементів варто йти простим шляхом: якщо сам парк – пам'ятка садово-паркового мистецтва, то й всі його художньо-декоративні елементи мають вважатися невід'ємною частиною такого пам'ятника. Підсумовано, що кияни не поодинокі у боротьбі за історичне обличчя міста. З аналогічними проблемами стикаються жителі багатьох світових столиць. Наголошено, що незважаючи на відсутність державної політики зі збереження історичної спадщини українських міст, у регіонах місцева влада та громадські організації намагаються зберегти елементи громадського простору. Розглянуто, як це робиться у Львові, Івано-Франківську, Ужгороді та Одесі.

20. Ложкина А. Альтернативная история / Алиса Ложкина ; беседу вела Анастасия Платонова // Фокус. — 2019. — № 3 (17 янв.). — С. 54-57. *Зазначено, що незважаючи на участь українських авторів у міжнародних бієнале, для світу наша культура все ще залишається білою плямою. Про те, чому так відбувається й як це можна змінити, повідала куратор і культурний менеджер Аліса Ложкіна, яка розповідає світові про українське мистецтво. Вона, зокрема, наголосила, що "в Україні немає систематизованого архіву предметів мистецтва – те, що є в музеях, до кінця не знає ніхто. Це – немислима ситуація для 2020 року". Також Аліса Ложкіна поділилась метою та історією створення своєї книги про історію українського мистецтва ХХ – ХХІ століть, яка називається "Перманентна революція", підкресливши, що однойменну назву мала й виставка, організована нею у Будапешті в 2018 році. Наголошено, що авторка "Перманентної революції" багато уваги в книзі приділила взаємовпливу політики та мистецтва й тому, як політичні події в країні впливали на її культуру.*

21. Малімон Н. "Повернуто давній блиск" / Наталія Малімон // День. — 2020. — 22 січ. (№ 10). — С. 12. *Наведено коментарі Марти Шафранек, спеціаліста PR/пресекретаря Національного Інституту польської культурної спадщини за кордоном ПОЛОНІКА щодо проведення реставраційних робіт з відновлення історичного фасаду ХVІІ століття колишнього колегіального костелу Пресвятої Трійці в Олиці на Волині. Зазначено, що костел Пресвятої Трійці – це унікальна, високого рівня європейська пам'ятка з доби бароко на території давньої Речі Посполитої, з безцінними елементами всередині: вітари і епітафії родини Радзивіллів. Костел збудовано в 1635 – 1640 роках на замовлення сина Станіслава Радзивілла – Альбрехта-Станіслава. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/taym-aut/povernuto-davniy-blysk>*

22. Матюхина А. К музеям отношение свинское / Анастасия Матюхина // Гривна (Херсон). — 2020. — 9 янв. (№ 2). — С. 7, 9. *Йдеться*

про незадовільний стан приміщень, в яких в Херсоні розташовані Літературний відділ і Музей природи Херсонського обласного краєзнавчого музею. Зазначено, що в фондах Херсонського краєзнавчого музею, заснованого в 1890 році, зберігається величезна кількість артефактів різних епох.

23. Міжнародна інтернет-конференція студентів і молодих вчених "Україна – світ: діалог культур" , 16 трав. 2019 р., Україна, Дніпро. — Дніпро : [б. в.], 2019. — 175 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці: А803032.* Зі змісту: Збереження архітектурної спадщини в сучасній Україні силами волонтерського руху / С. А. Бойко, И. И. Какурина. — С. 65-66.

24. Моця О. Проблеми створення загальнодержавної бази даних археологічних пам'яток в Україні / О. Моця // Нові дослідж. пам'яток козац. доби в Україні : зб. наук. пр. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. — Київ, 2019. — Вип. 28 : присвячений 100-річчю від дня народження Д. Я. Телегіна. — С. 13-16. *Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп14445-28.* Зазначено, що у першу чергу, законодавство повною мірою повинно захищати усі об'єкти археологічної спадщини незалежно від того, чи поставлені вони на державний облік, зокрема чи внесені вони до реєстру нерухомих пам'яток. Окрім того, археологи нині не встигають у повному обсязі дослідити цінні об'єкти, враховуючи зміни у статусі окремих ділянок й використання їх за допомогою сучасних технічних можливостей будівельників. Вказано, що ні в Інституті археології, ні у цілому по Україні практично не існує спеціалістів з оцінки земельних ділянок із пам'ятками матеріальної культури, які б мали відповідні сертифікати й могли б оперативно вирішувати це питання під час підготовки самого кадастру археологічних старожитностей.

25. Нікітенко Л. На гостину до сусідів / Людмила Нікітенко // Україна молода. — 2020. — 29 січ. (№ 10). — С. 3. *Наведено інформацію про те, що у Гадячі на Полтавщині відремонтують садибу, що належала сестрі*

Панаса Мирного, і створюють там музей-садибу його імені та родини Драгоманових-Косачів. Як повідомляють у місцевій раді, обійстя, яке має історичну та архітектурну цінність, далекий родич сестри Панаса Мирного Дмитро Цимиренко після переговорів із міським головою Володимиром Нестеренком безплатно передав на баланс міської об'єднаної територіальної громади. Єдиною умовою було те, що влада міста забезпечить фінансування згідно з Програмою відродження історико-культурної спадщини, яке необхідне для проведення капітального ремонту будинку та історичної реконструкції садиби. У перспективі планується відтворити територію біля садиби, максимально наближеною до тих часів, коли вона належала родині Панаса Мирного, пов'язавши це з родиною Драгоманових-Косачів, які жили по сусідству. Буде створено і цікавий туристичний об'єкт із сучасною та зручною інфраструктурою для жителів і гостей міста. Текст: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3559/164/142725/>

26. Овсяник А. М. Державна політика у сфері охорони культурної спадщини: міжнародний досвід / А. М. Овсяник // Ефективність держ. упр. : зб. наук. пр. / Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України . – Вип. 1 (58). – 2019. – С. 52-64 – **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16157-1(58). Розглянуто сучасний стан реалізації державної політики у сфері культурної спадщини у зарубіжних країнах. Вивчено зарубіжний досвід розподілу повноважень між органами державної влади та недержавними організаціями, стимулювання участі приватного капіталу та залучення нових джерел фінансування охорони культурної спадщини. Текст: <http://edu.lvivacademy.com/article/view/168701>**

27. Переможець Г. Наш земляк – герой Перу / Георгій Переможець // Нація і держава. — 2019. — № 12 (груд.). — С. 10. Подано інформацію, що 14 листопада 2019 року між архівними установами України та Перу відбувся обмін документами, пов'язаними з історією життя українця, який став національним героєм Перу. Проект з відновлення пам'яті Михайла Скибицького реалізовує Посольство України в Республіці Перу спільно з

Міністерством закордонних справ (МЗС) України та за підтримки Почесного Консула Перу в Україні і юридичної компанії "LAW NET". У рамках цього проекту українська сторона забезпечила візит до Києва Директора Інституту історичних досліджень Сухопутних військ Республіки Перу Енріке Гаргулевича та дослідника цього Інституту Марсіал Сілва, які збирають матеріали для публікації біографії Михайла Карловича Скибицького – героя війни за незалежність від Іспанії її південноамериканських колоній – видатній постаті в історії Перу, Венесуели та Колумбії. Текст: <http://cun.org.ua/nid/679--23--12--2019--12.pdf>

28. Писанська Н. Ми – вам, ви – нам ... / Наталія Писанська // Голос України. — 2020. — 16 січ. (№ 8). — [Електронні дані]. *Йдеться про прохання Німеччини передати у користування будівлю колишньої жіночої гімназії лютеран, яка є історичною пам'яткою і розташована по вул. Лютеранській, 18/20 у Києві. Зазначено, що це питання порушувалося під час візиту Кацлера ФРН Ангели Меркель до України, а нещодавно посол ФРН в Україні Анка Фельдгузен заявила, що німецька сторона хотіла б отримати цілісний майновий комплекс на Лютеранській на безоплатній основі в довгострокове користування для того, щоб розмістити тут німецькомовну школу та Гете-інститут. Також представники Німеччини обіцяють реставрувати будівлю "власним коштом із збереженням архітектурної цінності та культурної спадщини". В свою чергу Україна сподівається, що задоволення цього прохання може посприяти відкриттю в Берліні школи з двомовною українсько-німецькою програмою для дітей української громади в ФРН.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/326317>

29. Пістоленко І. О. Музеї Полтавщини (становлення та розвиток до 1991 року) / І. О. Пістоленко ; Центр пам'яткознавства НАН України і Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури. — Ніжин : М. М. Лисенко, 2019. — 511 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці: Б361156. Здійснено комплексний аналіз історії музейництва Полтавщини з середини XVII ст. до 1991 р. Розглянуто передумови виникнення, ключові питання становлення та*

розвитку музеїв у контексті історико-культурного розвитку регіону. Розглянуто умови, що передували виникненню перших полтавських музейних закладів, особливості домузейних збірок і колекцій.

30. Повернення культурних цінностей – справа державна // Уряд. кур'єр. — 2020. — 3 січ. (№ 1). — С. 3. *Йдеться про завершення процесу повернення в Україну картини Михайла Паніна "Таємний від'їзд Івана Грозного перед опричиною", яка була незаконно вивезена під час окупації нацистами Дніпропетровська у 1941 - 1943 роках. Як зазначили фахівці Міністерства культури, молоді та спорту, повернення культурних цінностей – справа державна, та акцентували увагу на необхідності сформуванню чіткої правової позиції щодо захисту культурних цінностей, залишених на тимчасово окупованих територіях та в Автономній Республіці Крим. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/povernennya-kulturnih-cinnostej-sprava-derzhavna/>*

31. Попадинець Н. Історична спадщина Львівщини : чи є поступ? / Наталка Попадинець // Львів. Пошта. — 2020. — 5 лют. (№ 10). — С. 7-9. *Йдеться про те, що Львівщина – одна з найбагатших областей України щодо архітектурних та культурних пам'яток. Обласна влада зазначає, що ситуація в регіоні з пам'ятками архітектури контролювана і що вже навіть є успіхи. Подано матеріали бесіди з начальником відділу охорони історичних пам'яток департаменту архітектури та розвитку містобудування Львівської ОДА Ганною Харун про те, що в обласному бюджеті на пам'ятки архітектури заклали попередню суму у розмірі 22 млн грн. За її словами, кількість зареєстрованих пам'яток архітектури на території області зараз доповнюється і збільшується. В області виступають за те, аби пам'ятки архітектури передавати в концесію (договір про передачу в тимчасову експлуатацію іншим державам, іноземним фірмам, приватним особам), в цьому напрямку ведеться конкретна робота. Наведено точку зору львівської активістки Ганни*

Гаврилів щодо шляхів збереження від руйнації тої чи іншої пам'ятки архітектури. Текст: <http://www.lvivpost.net/lvivnews/n/45647>

32. Право, економіка та управління: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю екон.-прав. ф-ту Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова, (м. Одеса, 14 - 15 верес. 2018 р.) / М-во освіти і науки України, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Екон.-прав. ф-т ; [відп. ред.: І. А. Ломачинська, А. В. Смітюх ; редкол.: А. В. Андрейченко та ін.]. — Одеса : Фенікс, 2018. — 712, [12] с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A802365** *Зі змісту: До питання планування початкового етапу розслідування пошкодження об'єктів культурної спадщини / О. В. Нарожна. – С. 675-679.*

33. Правові засади діяльності правоохоронних органів : до 45-річчя Слідчо-криміналіст. ін-ту : зб. наук. ст., тез доп. та повідомлень за матеріалами VI Міжнар. наук.-практ. конф., (5 - 6 груд. 2019 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого (Україна, м. Харків) [та ін. ; упоряд.: Ю. В. Мех ; редкол.: Ю. П. Битяк (голов. ред.) та ін.]. — Харків : Друкарня Мадрид, 2019. — 438 с. – **Шифр зберігання в Бібліотеці: B77567** *Зі змісту: Щодо процедури вивезення культурних цінностей з території України / С. В. Гулаткан. – С. 182-185.*

34. Реставрація пам'яток архітектури в умовах високого рівня ґрунтових вод та підвищеної вологості інтер'єрів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 24 - 25 жовт. 2019 р.) / М-во культури України, Нац. Києво-Печер. іст.-культур. заповідник ; [упоряд. А. Є. Антонюк ; редкол.: О. В. Рудник та ін.]. — Київ : Фенікс, 2019. — 139 с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці: A802761.** *У виступах на конференції наголошувалось, що у будівлях – пам'ятках архітектури переважно відсутні системи захисту від надмірного зволоження, що створює велику небезпеку як для конструкцій, так і для їхнього художнього оформлення. Загальна тенденція підйому рівня ґрунтових вод, активна господарська діяльність, забудова прилеглих*

територій, пристосування історичних будівель під нові функції – все це створює небезпеку збереженню нашого історико-культурного надбання. Акцентовано увагу на пошуку ефективних методів захисту пам'яток історії та культури від надмірного зволоження.

35. Сенченко Н. Церковні пам'ятки Вінниці (XVII – XVIII) / Н. Сенченко // Нові дослідж. пам'яток козац. доби в Україні : зб. наук. пр. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. — Київ, 2019. — Вип. 28 : присвячений 100-річчю від дня народження Д. Я. Телегіна. — С. 338-342.
Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп14445-28. Зазначено, що однією з визначних церковних пам'яток Вінниці був Свято-Вознесенський монастир (1631р.). Цей монастир відзначився активним протистоянням польським завойовникам. Вказано, що у XVII ст. у Вінниці існував жіночий монастир при церкві Благовіщення Пресвятої Богородиці, влаштований у 1635 році Михайлом Кропивницьким. Окрім монастирів у середині XVIII ст. у Вінниці існувало п'ять православних храмів. Наприкінці XIX ст. із них залишилась тільки свято-Миколаївська церква та кілька дерев'яних храмів. Указано, що одним із інформативних джерел дослідження церковних пам'яток цього регіону є праці Подільського історико-статистичного комітету. Узагальнені відомості з цієї проблематики містяться у праці Ю. Й. Сіцінського "Приходы и церкви Подольской епархии".

36. Скрипник В. Будинок Леонтовичів згорів? А балкон Ромео і Джульєтти вцілів? / Віктор Скрипник // Голос України. — 2020. — 14 січ. (№ 6). — [Електронні дані]. Йдеться про ініціативу Фонду гуманітарного розвитку України щодо відновлення будинку Леонтовичів в селі Шершині на Вінниччині. Керівник фонду Наталія Заболотна закликала митців долучитися до вшанування пам'яті автора всесвітньо відомого "Щедрика" та звернулася з відкритим листом до глави держави із закликом підтримати важливу справу. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/326185>

37. Солодовник М. Винницькие историки развеяли миф о доме Леонтовича в Шершнях / Мария Солодовник // КП в Украине. — 2020. —

22 янв. (№ 8). — С. 5. *Йдеться про ситуацію навколо відновлення будинку українського композитора Миколи Леонтовича в селі Шершні, в 30 км від Вінниці. Проте в Інтернеті подано версію, що напівзруйнований будинок зовсім не Леонтовича. Наведено коментарі вінницьких істориків, підкріплені документами з архівів.* Текст: <https://kp.ua/journal/pdf/archive/2020/january/22/>

38. Солоненко М. Через спогад про минуле в майбутнє / Максим Солоненко // Голос України. — 2020. — 6 лют. (№ 23). — [Електронні дані]. *Йдеться про засідання в Луцьку виконавчого комітету проекту "Нове життя старого міста: ревіталізація пам'яток історико-культурної спадщини Луцька та Любліна", який передбачає відновлення та реставрацію історичних об'єктів та проведення низки спільних польсько-українських та інших заходів, спрямованих на збереження та покращання туристичної привабливості історико-культурних пам'яток обох міст. Обговорено також подальшу співпрацю в межах підготовки "Фестивалю легенд у Любліні 2020" та перспективи співпраці в конкурсі малих проектів програми "Польща – Білорусь – Україна 2014 – 2020".* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/327249>

39. Терендій М. Хто у чорному списку руйнівників? / Марія Терендій // Львів. Пошта. — 2020. — 22 січ. (№ 6). — С. 4. *Йдеться про руйнацію пам'яток архітектури у Львові. У місті спостерігається облаштування прибудов у будинках, які є пам'ятками архітектури, дерев'яні вікна та двері замінюють на пластикові, переплановують перші поверхи приміщень і ведуть бізнес, який ніяк не асоціюється з історичним Львовом. Таких "руйнівників пам'яток архітектури" у місті лише більшає, кажуть у міській раді. Щоб унеможливити нищення об'єктів культурної спадщини (у місті їх налічують 2372), мерія ініціює формування чорного списку руйнівників пам'яток архітектури. У цьому переліку є пам'ятки, а також об'єкти культурної спадщини, які розташовані в межах історичного ареалу. Окрім того, місто звернулося до уряду з пропозицією змін до законодавства щодо збільшення штрафів за такі порушення. Наведено коментар голови*

Львівської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури Андрія Салюка щодо мотивів створення міською радою Львова чорних списків руйнівників пам'яток архітектури. Текст: <http://www.lvivpost.net/lvivnews/n/45582>

40. Толкачов Ю. Проблеми та першочергові завдання у сфері охорони пам'яток археології Київської області / Ю. Толкачов, В. Пономаренко // Нові дослідж. пам'яток козац. доби в Україні : зб. наук. пр. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. — Київ, 2019. — Вип. 28 : присвячений 100-річчю від дня народження Д. Я. Телегіна. — С. 353-359.
Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп14445-28. *Зазначено, що на сьогоднішній день величезний відсоток пам'яток археології по всій Україні загалом, та в Київській області зокрема, перебувають у вкрай незадовільному стані. По Київській області на обліку перебуває 2 051 пам'ятка археології, в тому числі 23 пам'ятки національного значення. Вказано, що за величезної насиченості регіону пам'ятками контроль над станом збереженості кожного конкретного об'єкта стає надзвичайно важким завданням. Найбільшої шкоди завдає передача ділянок, на яких знаходяться пам'ятки археології, у приватну власність. Указано, що на місцевому рівні ефективним методом захисту об'єктів археології є тісна співпраця з місцевими краєзнавцями та небайдужими людьми, котрі зацікавлені в популяризації давньої історії того чи іншого населеного пункту.*

41. Традиційна культура в умовах глобалізації: синергія традиції та інновації : матеріали наук.-практ. конф., 21 - 22 черв. 2019 р. / Упр. культури і туризму, Харків. облдержадмін., Обл. орг.-метод. центр культури і мистецтв ; [редкол.: Л. Г. Омельченко, О. Г. Бугайченко, Н. М. Роман]. — Харків : Друкарня Мадрид, 2019. — 397 с.
Шифр зберігання в Бібліотеці: А803282. *Зі змісту: Можливості інформаційного суспільства для збереження історико-культурної спадщини й етноекнології людства: феномен кремнієвих долин / В. Ю. Казаніна. — С. 74-77; Нематеріальна культурна спадщина як чинник місцевого розвитку, орієнтованого на*

громаду / С. П. Коновалова. — С. 111-116; Будинок Григорія Томицького в Харкові – пам'ятка українського архітектурного модерну (1913 – 1914 рр.) / В. С. Романовський. — С. 266-278; Збереження традиційної народної культури Слобожанщини засобами історичної реконструкції / М. О. Семенова. — С. 310-318.

42. Чабан Н. П. Усадьбы и судьбы. Дворянские гнезда Приднепровья / Николай Петрович Чабан, Олег Миколайович Мороз. — Днепр : Лира, 2019. — 368 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: В77293.** Зазначено, що книга «Садиби і долі» є першою спробою розповісти про дворянські гнізда Катеринославщини і їхніх господарів – представників відомих на Придніпров'ї родів Воронцових-Дашкових, Ностиців, Синельникових, Мізків, Алексеєвих, Урусових, Струкових, Ілляшенків, Каценків, Бикових, Романових та інших. Подано маловідомі сторінки минулого краю, історії створення, розквіту і занепаду панських садиб.

43. Чебан О. Давньому палацу подобається інтернет / Олег Чебан // Уряд. кур'єр. — 2020. — 11 січ. (№ 5). — С. 7. *Йдеться про діяльність Вороновицької об'єднаної територіальної громади (ОТГ) Вінницької області зі збереження пам'ятки архітектури національного значення – палацу Грохольських-Можайських, побудованого у 1777 році. Зазначено, що нещодавно палац було відреставровано коштами гранту Європейського Союзу (ЄС), а також обласного, районного та селищного бюджетів. Наразі в експозиції розташованого в палаці Вороновицького музею історії авіації та космонавтики України налічується понад 1000 експонатів. Крім того, на першому поверсі палацу розміщено дитячу школу мистецтв і бібліотеку для дітей і дорослих, яка почала діяти в 1921 році з часу організації в селищі товариства "Геть неписьменність".* Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/davnomu-palacu-podobayetsya-internet/>

44. Чорна С. Мгарському монастирю – 400 років / Світлана Чорна // Голос України. — 2020. — 4 січ. (№ 2). — С. 10. *Йдеться про історію Свято-Преображенського собору Мгарського монастиря, розбудову якого у*

1619 році почав церковно-освітній діяч Ісайя Копинський з допомогою дружини князя Михайла Вишневецького Раїни Вишневецької. Зазначено, що свого часу монастир відвідали майже всі гетьмани України і класики української літератури, зокрема і Тарас Шевченко. В серпні 1919 року більшовики вбили ігумена Амвросія й усіх ченців, а дзвони переплавили. В 1930-х роках у монастирі розміщували табір для ув'язнених дітей "ворогів народу" та дисциплінарний батальйон, після Другої світової – військові склади та піонерський табір. Наразі монастир перебуває у віданні Московського патріархату. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/325933>

45. Шаповаленко Т. Спадок мецената / Таїсія Шаповаленко // Пам'ятки України: історія та культура. — 2019. — № 3/4. — С. 4-80. *Йдеться про історію, культуру Києва та його відбудову наприкінці XIX століття. Наголошено на величезній ролі меценатів, таких як Григорій Гладенюк, Іван Фундуклей та інших у цей процес.*

46. Шуткевич О. Бакота на велосипеді / Олеся Шуткевич // День. — 2020. — 21 січ. (№ 9). — С. 2. *У Староушицькій об'єднаній територіальній громаді (ОТГ) Кам'янець-Подільського району розробили цікавий веломаршрут для нового туристичного сезону. Зазначено, що на території громади розташоване одне із природних чудес України – урочище Бакота і пам'ятка культурної спадщини – Бакотський скельний монастир. На думку голови ОТГ Анатолія Тимчука, новий туристичний продукт орієнтований, передусім, на внутрішнього споживача, який досі не надто обізнаний з визначними місцями рідної країни.* Текст:

<https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/bakota-na-velosypedi>

47. Яців Р. "Така в неї вдача!" або Всесвітня слава "Колядників" американської художниці українського походження Ярослави Сурмач / Роман Яців // День. — 2020. — 9 січ. (№ 1). — С. 7. *Досліджено життя та творчість художниці.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/taka-v-neyi-vdacha>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск: Зайченко Н.Я.

17.02.2020